

Warszawa, 7 listopada 2019 r.

Departament Współpracy Rozwojowej
Ministerstwo Spraw Zagranicznych

program_wieloletni@msz.gov.pl

GRUPA ZAGRANICA
ul. Noakowskiego 10/6A
00-666 Warszawa

UWAGI GRUPY ZAGRANICA

KONSULTACJE PROJEKTU PLANU ROCZNEGO
WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ NA ROK 2020

W odpowiedzi na ogłoszone w dn. 24 października br. zaproszenie do udziału w konsultacjach części projektu Planu współpracy rozwojowej w 2020 roku, Grupa Zagranica przesyła poniższe postulaty i komentarze.

Grupa Zagranica jest stowarzyszeniem polskich organizacji pozarządowych zaangażowanych w międzynarodową współpracę rozwojową, wspieranie demokracji, pomoc humanitarną oraz edukację globalną.

Dotyczy Części I - pkt. 1. Współpraca rozwojowa realizowana ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową oraz ze środków MSZ - od str. 4

1. Kraje priorytetowe.

Uważamy, że skoro kraje priorytetowe Polskiej Pomocy na rok 2020 nie zmieniły się, to możliwość realizacji nowych projektów (poza projektami modułowymi) w krajach takich jak Etiopia, Uganda i Mjanma powinna być wpisana w konkurs „Polska pomoc rozwojowa 2020”. Z krajów Afryki pozostały w planach konkursu tylko Tanzania, Senegal i Kenia.

WNIOSKUJEMY o wpisanie krajów: Etiopia, Uganda i Mjanma do listy krajów objętych konkursem „Polska Pomoc Rozwojowa 2020”.

Uzasadnienie: wiele polskich organizacji ma wieloletnie doświadczenie w realizacji projektów w ww. krajach jak i sprawdzone partnerstwa lokalne. Uwzględnienie wykluczonych krajów pozwoli na dopełnienie wcześniejszych działań na miejscu i utrwali rezultaty budowane od lat.

Przykładowo: pierwszy konkurs dot. Mjanmy odbył się, w 2016, więc 3 lata wspierania tego kraju to niewystarczający okres, żeby skutecznie osiągnąć zamierzone cele.

Dotyczy Części I - pkt. 2. Pomoc humanitarna - od str. 13

2. Fundusze na pomoc humanitarną

WNIOSKUJEMY o zabudżetowanie funduszy na realizację dodatkowych projektów z zakresu pomocy humanitarnej w 2020 r. oraz rozszerzenie zakresu geograficznego działań humanitarnych.

Uzasadnienie: rezygnacja z konkursu na pomoc humanitarną naszym zdaniem jest niedopuszczalna. Jest to pomoc niezbędna do zapewnienia minimum opieki i bezpieczeństwa uchodźcom i osobom wewnętrznie przesiedlonym w regionie Bliskiego Wschodu. Sytuacja w regionie jest nadal bardzo niestabilna i setki tysięcy ludzi potrzebuje wsparcia.

Projekt Planu Współpracy Rozwojowej (*dalej PWR*) w części poświęconej pomocy humanitarnej zakłada jedynie finansowanie drugiej transzy projektów pomocy bezpośredniej będących kontynuacją projektów wyłonionych w konkursie 2019. Biorąc pod uwagę charakter pomocy humanitarnej będącej odpowiedzialnością na szybko zmieniającą się sytuację w krajach dotkniętych konfliktami, projekt nie będzie w stanie adekwatnie odpowiedzieć na aktualne potrzeby humanitarne, o ile nie będzie przewidywał funduszy na realizację dodatkowych projektów w 2020.

Ponadto PWR wskazuje wyłącznie region Bliskiego Wschodu jako obszar interwencji humanitarnych. Oprócz wymienionych konfliktów w Syrii oraz Iraku zasadne jest uwzględnienie największego obecnie na świecie kryzysu humanitarnego w Jemenie oraz wsparcia dla uchodźców jemeńskich w krajach ościennych. Wg danych DG ECHO w 2019 r. 24 mln mieszkańców Jemenu stanowiących 80% populacji potrzebowało pomocy humanitarnej. Obecnie powyżej 20 mln ludzi cierpi z powodu braku żywności, a 7,4 mln jest zagrożonych ryzykiem głodu. Ponad 3 mln mieszkańców to osoby wewnętrznie przemieszczone. Skalę kryzysu humanitarnego w Jemenie pogłębia fakt, iż 19 mln mieszkańców nie ma dostępu do podstawowej opieki medycznej, a 17 mln do wody i sanitariatów.

Biorąc pod uwagę sytuację humanitarną w takich krajach jak Somalia czy Sudan Południowy uważamy za konieczne rozszerzenie zakresu geograficznego również o kraje afrykańskie. Wg danych DG ECHO obecnie w Somalii 5,4 mln ludzi potrzebuje pomocy humanitarnej, z czego 2,2 mln pomocy żywnościowej, co stanowi wzrost o 30% w stosunku do początku 2019 r. Uchodźcy wewnętrzni to obecnie 2,6 mln osób.

Natomiast w Sudanie Płd. 7,2 mln ludzi potrzebuje obecnie pomocy humanitarnej, z czego aż 6 mln osób pomocy żywnościowej. 1,5 mln osób to osoby wewnętrznie przemieszczone, natomiast 2 mln musiały opuścić swój kraj szukając schronienia w krajach ościennych. Te dane obrazują skalę wciąż trwającego poważnego kryzysu humanitarnego w obu państwach.

3. Rola DPH KPRM w alokacji środków na pomoc humanitarną w 2020 r.

PWR wymienia sposoby realizowana pomocy humanitarnej bilateralnej (s. 13), w skrócie: - *finansowanie drugiej tranzy projektów pomocy bezpośredniej (...)*, - *umożliwienie polskim organizacjom pozarządowym udziału w postępowaniach dotacyjnych organizowanych przez znaczących donatorów pomocy humanitarnej (...)*, - *realizację projektów pomocy bezpośredniej przez polskie placówki zagraniczne*. Według naszej oceny, powyższe trzy sposoby nie obejmują działań (np. postępowań dotacyjnych) realizowanych przez Departament Pomocy Humanitarnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

WNIOSKUJEMY o uwzględnienie w Planie rocznym informacji o działaniach (w tym m.in.: formy przekazywania środków, obszary geograficzne) planowanych przez DPH/KPRM w roku 2020 w obszarze pomocy humanitarnej. Jednocześnie POSTULUJEMY, aby odbywało się to w ramach otwartych konkursów.

4. Opisanie mechanizmu specjalnej rezerwy humanitarnej

PWR zakłada stworzenie specjalnej rezerwy: „(...) *Jednocześnie zostanie stworzona specjalna rezerwa, która pozwoli na reagowanie w przypadkach nagłych kryzysów humanitarnych i katastrof (...)*”.

WNIOSKUJEMY O WYJAŚNIENIE: Czy dostępny jest bardziej szczegółowy opis omawianego mechanizmu i zasad jego uruchomienia? Czy należy rozumieć, że jego zastosowanie nie jest ograniczone geograficznie w żaden sposób? Jaki budżet byłby dostępny w ramach tej rezerwy? Kto będzie tą rezerwą dysponować?

5. Rozszerzenie działań humanitarnych w Iraku poza region Irackiego Kurdystanu

WNIOSKUJEMY o rozszerzenie pomocy humanitarnej na Irak oraz objęcie pomocą osób, które zdecydowały się na powrót do swoich miejsc pochodzenia.

W związku ze zmieniającymi się potrzebami humanitarnymi i ich wzrostem w Iraku w stosunku do Irackiego Kurdystanu za celowe uważamy rozszerzenie pomocy humanitarnej na Irak oraz objęcie pomocą osób, które zdecydowały się na powrót do swoich miejsc pochodzenia. Poprzez skierowanie pomocy do osób powracających do swoich domostw mamy szansę na bardziej trwałe jej efekty i zapobieganie kolejnym przemieszczeniom ludności w ramach regionu.

Dotyczy Części I - pkt. 4. Edukacja globalna - str. 14

6. Edukacja globalna – modyfikacja jednego z celów (trzeci podpunkt, str. 14)

W zakresie celów edukacji globalnej warto podkreślić aspekt działania – nie chodzi tylko o zwiększenie świadomości, ale przede wszystkim o kształtowanie konkretnych postaw i zachowań. Ponadto, na poziomie celów umyka kwestia współzależności globalnych – kwintesencją edukacji globalnej jest wskazywanie tych współzależności, a nie mówienie o problemach.

POSTULUJEMY zatem preredagowanie celu: “zwiększenie świadomości na temat globalnych wyzwań i współzależności oraz kształtowanie aktywnej postawy obywatelskiej w tym zakresie”.

7. Edukacja globalna - wycofanie ograniczenia działań świadomościowych

Niezrozumiałe jest dla nas ograniczenie działań świadomościowych do osób z miejscowości liczących mniej niż 200 tys. mieszkańców – czy są jakieś badania/analizy, które wskazują taką potrzebę? Szczególnie, że w tym roku są jeszcze przyznawane granty przez Fundację Edukacja dla Demokracji z regrantingu MSZ, które są dla mieszkańców/ek miejscowości poniżej 500 tys. Patrząc jednak na skalę ogólnopolską nie widać, aby była duża przepaść w dostępie do edukacji globalnej między osobami z miejscowości małych i dużych – bardziej zależy to od tego czy w danych miejscowościach jest lider/ka, która się tym pasjonuje i zajmuje. Ograniczenie do tak małych miejscowości powoduje też spore problemy logistyczne – szczególnie kiedy projekt ma być realizowany w tak krótkim okresie.

POSTULUJEMY zatem całkowite wycofanie zaproponowanego w projekcie ograniczenia dotyczącego działań świadomościowych bądź przynajmniej zachowanie dotychczasowego ograniczenia do poziomu poniżej 500 tys.

Dotyczy Części I - pkt. 6 Spójność polityk na rzecz rozwoju - str. 15

8. Konsultacje rocznych planów działania MF i MliR na 2020 r.

WNIOSKUJEMY O WYJAŚNIENIE: czy projekty planów rocznych MF i MliR w zakresie przedstawionym w PWR będą przedmiotem konsultacji społecznych lub/i konsultacji w ramach najbliższego posiedzenia Rady Programowej Współpracy Rozwojowej?

Dotyczy Części I - pkt. 7. Współpraca z sektorem prywatnym - str. 15

9. Konkurs pilotażowy MSZ/UNDP

PYTANIE: czy możemy liczyć na udostępnienie szerszej informacji na temat ww. konkursu?

10. Procedura oceny i ewaluacji przedsięwzięć rozwojowych finansowanych za pomocą kredytów

WNIOSKUJEMY O WYJAŚNIENIE: czy określony jest konkretny cel jaki stawia przed sobą MSZ w 2020 w tym zakresie? Czy możemy oczekiwać wypracowania nowej procedury oceny i ewaluacji?

Dotyczy Części I - pkt. 10. Formy i zasady współpracy z partnerami polskiej współpracy rozwojowej - od str. 17

11. Projekty realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki im podległe

Tak jak w latach ubiegłych WNIOSKUJEMY o skierowanie do konsultacji Części II PWR, czyli „informacji na temat zadań z zakresu współpracy rozwojowej, realizowanych z funduszy, których dysponentami są organy administracji rządowej”. Jest to szczególnie istotne ze względu na fakt, że znaczną część polskiej bilateralnej ODA stanowią środki w dyspozycji innych ministerstw, np. MF w przypadku kredytów (pomocy wiązanej) czy MNiSW w przypadku stypendiów.

Przyjmując zeszlóroczne uzasadnienie (w odpowiedzi na uwagi Grupy Zagranica w ramach konsultacji społecznych PWR 2019) o harmonogramie prac nad budżetem państwa i wynikających z tego opóźnieniach poszczególnych resortów w „dostarczaniu” swoich planów, POSTULUJEMY, aby na najbliższym posiedzeniu Rady Programowej Współpracy Rozwojowej przedstawiciele poszczególnych ministerstw przedstawili (lub przekazali w krótkiej formie pisemnej do wiadomości członków Rady) zarys planowanych działań swoich resortów na rok 2020.